

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія літератури

Освітня програма Українська мова і література

Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 014 Середня освіта

014.01 Українська мова і література Галузь знань

01 Освіта/ Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри Протокол
№ 1 від “27 ”серпня 2019р.

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання(компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія літератури
Викладач (-і)	Професор Піхманець Роман Володимирович
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-74
E-mail викладача	kaf.lit@ukr.lit
Формат дисципліни	Очна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Аналіз художніх ознак поетичного тексту
2. Анотація до курсу	
<p>Курс теорії літератури спрямований на вивчення студентами загальних закономірностей розвитку художньої творчості і принципів побудови художнього тексту. Увагу акцентовано на вивченні системи художніх засобів (поетики) як центральної проблемі теорії літератури. Відповідно вона побудована так, щоб охопити комплекс пов'язаних із предметом її вивчення питань. При цьому простежується специфіка внутрішньої організації поетичного і прозового текстів. Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності літературного процесу, принципи побудови літературного твору і характеристика внутрішньої організації художнього тексту.</p>	
3. Мета та завдання курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія літератури» є поглиблення відомостей про систему засобів вираження в художньому тексті й головні чинники формування естетичної якості. Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія літератури» є з'ясування головних аспектів поетики як центральної ланки теорії літератури, її предмету й структури, провідних тенденцій розвитку й практичної значущості.</p> <p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:</p> <p>знати :</p> <ul style="list-style-type: none"> – предмет і головні завдання поетики; – структуру поетики; – місце і роль поетики в системі теорії літератури; – внутрішні тенденції в розвитку поетики; – головні принципи внутрішньої організації художнього тексту; – засади поетики як системи. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>Наслідком вивчення курсу повинні стати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • спроможність вирішувати в процесі навчання й подальшої професійної діяльності спеціалізовані завдання, опираючись на новітню методiku й методологію; • уміння комплексно застосовувати набуті знання і забезпечувати на належному рівні навчально-виховний процес у загальноосвітніх навчальних закладах; • здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, науковими принципами й підходами, а також розуміння предметної сфери й професійної діяльності вчителя-словесника; • здатність бути креативним, застосовуючи здобуті знання в практичній галузі; • уміння застосовувати фахово-профільні знання, уміння й навички у загальноосвітніх закладах різних типів із використанням інноваційних технологій; 	

- здатність до аналізу й інтерпретації літературно-художніх явищ;
- спроможність вільно оперувати літературознавчою термінологією при вирішенні професійних завдань;
- розуміння сутності мистецтва як особливої форми суспільної свідомості;
- знання закономірностей розвитку літературного процесу і принципів побудови художнього тексту;
- уміння самостійно здійснювати на основі отриманих знань фаховий літературознавчий аналіз художніх текстів різних жанрів і стилів;
- розуміння внутрішньої організації художнього тексту;
- здатність практично застосовувати літературознавчу методологію до характеристики системи засобів художнього вираження.
- уміння застосовувати сучасні методики й освітні технології викладання української літератури для забезпечення якості навчально-виховного процесу;
- спроможність розробляти навчально-методичні матеріали для проведення занять на уроках української літератури, зокрема в інтерактивному режимі.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
7	014 Середня освіта 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)		четвертий	Нормативний	
Тематика Курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, Год	Вага оцінки	Термін Виконанн я
Тема 1. Теорія літератури в системі головних літературознавчих дисциплін. Поетика як центральна проблема теорії літератури, предмет головні завдання. Структура поетики. Теоретична (Загальна) поетика, часткова історична поетика. Системний характер засобів вираження виникненні художнього враження. Евристичний потенціал поетики шкільній практиці.	Лекція 0, 5 год, самостійна робота б год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

<p>Тема 2. Специфіка художнього пізнання. Художнє мислення в системі головних тирів пізнання. Головні психологічні сили творчого синтезу: художнє чуття, художня фантазія, художнє мислення. Особливості образу в структурі художнього мислення.</p>	<p>Лекція 1 год, самостійна робота 6 год</p>	<p>1-25</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год</p>	<p>Максимальна оцінка – 5 балів</p>	<p>упродовж семестру згідно з розкладом занять</p>
---	--	-------------	---	-------------------------------------	--

<p>Тема 3. Система форм вираження авторської свідомості в художньому творі. Головні форми вираження авторської свідомості в ліриці. Головні форми вираження авторської свідомості в ліро-епосі. Головні форми вираження авторської свідомості в епосі. Головні форми вираження авторської свідомості в драматичному творі. Використання головних аспектів теми в</p>	<p>Лекція 0,5 год, самостійна робота 6 год</p>	<p>1-25</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год</p>	<p>Максимальна оцінка – 5 балів</p>	<p>упродов ж семестру згідно з розкладом занять</p>

шкільній програмі.

--	--	--	--	--	--

<p>Тема 4. Віршознавство та його складові. Метричний потенціал поетичного твору. Деякі загальнотеоретичні питання метрики. Головні системи версифікації та їх характеристика. Провідні тенденції в розвитку європейського віршування. Проблеми походження слов'янської книжної силабіки. Сторінки з історії давнього українського віршування. Форми некласичного вірша. Музична система версифікації. Особливості вивчення віршування в школі.</p>	<p>Лекція 2 год, Практичне заняття 4 год, Самостійна робота 10 год</p>	<p>1-25</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год</p>	<p>Максимальна оцінка – 5 балів</p>	<p>упродовж семестру згідно з розкладом занять</p>

<p>Тема 5.Фоніка та її роль у формуванні художньої вартості. Фоніка, її предмет і завдання. Головні евфонічні явища. Рима, її функція та головні типи. Естетична вартість рими. Звукопис, або імітативна гармонія. Основи звукової інструментарії твору. Символіка й містика фонічних компонентів твору. Головні евфонічні явища в шкільній програмі української літератури.</p>	<p>Лекція 2 год, Практичне заняття 2 год, Самостійна робота 6 год</p>	<p>1-25</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год</p>	<p>Максимальна оцінка – 5балів</p>	<p>упродовж семестру згідно з розкладом занять</p>
---	---	-------------	---	------------------------------------	--

<p>Тема 6. Строфіка складова віршознавства. Загальнотеоретичні питання строфіки. Найпростіші строфи. Канонізовані строфи. Окремі питання строфіки (жанри строфічними ознаками; строфи жанровими тенденціями; строфи історичної вартості). Особливості пісенної строфи. Сталі строфічні сполуки. Строфа чинник виникнення художньої якості. Питання строфіки уроках української літератури школі.</p>	<p>як Лекція 1 год, Практичне заняття 2 год., Самостійна робота 5 год</p>	<p>1-25</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год</p>	<p>Максимальна оцінка – 5 балів</p>	<p>упродовж семестру згідно з розкладом занять</p>

<p>Тема 7. Метафоризація як спосіб репрезентації художньої дійсності. Поняття топіки. Метафора і метафоризація. Головні принципи метафоризації. Роль і місце метафоризації в становленні художнього світу письменника.</p>	<p>Лекція 1 год, Самостійна робота 5 год</p>	<p>1-25</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год</p>	<p>Максимальна оцінка – 5 балів</p>	<p>упродовж семестру згідно з розкладом занять</p>
---	--	-------------	---	-------------------------------------	--

<p>Тема 8. Асоціативно-образні можливості художнього слова.</p> <p>Художні асоціації як літературознавча проблема. Концепція образу і слова Олександра Потебні. Внутрішня структура образу і психологічні механізми виникнення тропів. Проблема класифікації тропів. Головні види тропів. Троп у системі художньої образності. Методика вивчення тропів у школі.</p>	<p>Лекція 2 год, Практичне заняття 4 год, Самостійна робота 8 год</p>	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

<p>Тема 9. Стиль і стилістика. Загальнотеоретичні питання стилістики. Співвідношення понять «стиль», «стилістика», «стилізація», «практична стилістика». Лексико-стилістичні засоби і проблема їх класифікації. Морфологічні і фонетичні чинники формування «мовостилю». Стилістичні фігури та їх евристичний потенціал. Особливості вивчення лексико-стилістичних засобів на уроках української літератури. Стилістичні фігури в шкільній програмі.</p>	<p>Лекція 2 год, Практичне заняття 6 год, Самостійна робота 8 год</p>	<p>1-25</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год</p>	<p>Максимальна оцінка – 5 балів</p>	<p>упродовж семестру згідно з розкладом занять</p>
---	---	-------------	---	-------------------------------------	--

	Лекція, 2 год, Семінарське заняття. 2 год, самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
	Лекція, 1 год, семінарське заняття, 2 год, самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

	Лекція, 2 год, Семінарське заняття, 2 год, самостійна робота, 5 год, 2+2 к. р.	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
--	---	------	--	------------------------------	---

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (Див. пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів охоплюють: 40 балів за практичні заняття, 30 балів за самостійну роботу і 30 балів за підсумкову контрольну роботу.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення Питань
Практичні заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою курсу форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.
7. Політика курсу	
Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Баррі П. Вступ до теорії : літературознавство та культурологія / П. Баррі ; [пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків]. – К. : Смолоскип, 2008. – 360с. 2. Безпечний І. Теорія літератури. / Передм. Р. Семківа, Л. Неліпи. – К., 2009. – 388с. 3. Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості. – Житомир: Рута, 2009. – 336с. 4. Волкова Т. С. Проблема жанру в ліриці. – Львів: Світ, 1991. 5. Галич О. А., Назарець В. М., Васильєв Є. М. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001. – 488с. 6. Іванишин В. П., Іванишин П. В. Пізнання літературного твору: Методичний посібник для студентів і вчителів. – Дрогобич, 2003. 7. Качуровський І. Метрика. – К., 1994. – 186с. 8. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм: У 2 ч. – Мюнхен-Ніжин, 1994. 9. Качуровський І. Строфіка. – К., 1994. – 342с. 10. Качуровський І. Фоніка. – К., 1994. – 157с. 11. Ласло-Куцюк М. Засади поетики. – Бухарест, 1983. http://www.twirpx.com/file/812927/ 12. Ласло-Куцюк М. Ключ до белетристики. - Бухарест: Мустанг, 2000. - 291 с. http://www.twirpx.com/file/812922/ 13. Література. Теорія. Методологія / Упор. і наук. редакція Данути Уліцької; пер. з польської Сергія Яковенка. – К.: Вид. дім "Києво-Могилянська Академія", 2006 14. Літературознавча енциклопедія: У 2 т. / Автор-укладач Ю. І. Ковалів. – К., 2007. 15. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. 16. Матеріали з курсу «Теорія літератури» http://www.ukrlitno.com.ua/category/teoriya-literaturi/ 17. Міпосек Зофія. Теорія літературних досліджень. – Сімферополь: Таврія, 2003. – 408с. 	

18. Моклиця М. Основи літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192с.
19. Пospelов Г.Н. Искусство и эстетика. – Москва: Искусство, 1984. – 325с.
20. Слово.Знак. Дискурс. Антологія світовоїлітературно-критичної думки ХХ століття / За ред. М.Зубрицької.–Львів:Літопис,1996.–600с.
21. Теорія літератури в Польщі: Антологія текстів: Друга половина ХХ– початок ХХІ ст. [Текст] : збірник / Упоряд. Б. Бакули; Ред. В. Моренця, Пер. з польск. С. Яковенка. – К. : Києво-Могилянська Академія, 2008.–531с.
22. Ткаченко А. Мистецтво слова.—К.: Правда Ярославичів, 1998.
23. Ференц Н.С. Основи літературознавства [Текст]: підручник / Н.С. Ференц. – К.: Знання, 2011. – 431с.
– (Вища освіта ХХІ століття).
24. Хализев В.Е. Теория литературы. – Москва: Высшая школа, 2000. – 398с.
25. Чижевський Д.І. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. – Тернопіль: Феміна, 1994. – 480с.

Викладач доктор філологічних наук, професор **Р. В. Піхманець**